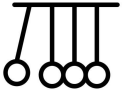

TURKEY'S UNHEARD VOICES

Yasa Dışı Göçün Türkiye İşgücü Piyasasındaki Etkisi

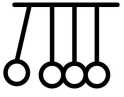
ECONOMICS

Emre Tanır

Abstract

Bu çalışma, yasa dışı (düzensiz) göçün Türkiye işgücü piyasası ve toplumsal yapı üzerindeki etkilerini incelemeyi amaçlamaktadır. Özellikle Suriye iç savaşı sonrası Türkiye’ye yönelen yoğun göç hareketleri, ülkenin göç politikaları, entegrasyon–asimilasyon tartışmaları ve Avrupa Birliği’nin göç konusundaki yaklaşımı çerçevesinde ele alınmıştır. Çalışmada, düzensiz göçmenlerin büyük ölçüde kayıt dışı istihdamda yer almasının, düşük ücretli ve güvencesiz çalışma koşullarını yaygınlaştırarak yerli işgücü üzerinde baskı oluşturduğu savunulmaktadır. Eğitim seviyesi görece düşük olan göçmen nüfusun özellikle mavi yaka sektörlerinde yoğunlaşması, işverenler açısından maliyet avantajı yaratırken Türk işçisinin istihdam ve ücret düzeylerini olumsuz etkilemektedir. Ayrıca göçün yalnızca ekonomik değil, sosyal ve kültürel sonuçları da tartışılmış; suç algısı, toplumsal huzur, kültürel uyum ve gettolaşma riskleri üzerinde durulmuştur. Çalışma, mevcut göç politikalarının uzun vadede işgücü piyasasında yapısal sorunlara yol açabileceğini ve yerli işçiyi koruyacak yeni yasal düzenlemelere ihtiyaç olduğunu vurgulamaktadır. Bu yazının amacı herhangi şekilde mültecilere karşı bir nefret oluşturmak, politik kutuplaşmaya sebep olmak veya ırkçılık yapmak değildir. Temel amacı bu yazının Türk işçisinin hakkını savunmak ve insanları bu konu hakkında bilgilendirmektir.

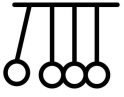

Göç ve Çeşitleri

Bu yazının daha iyi anlaşılması ve oluşabilecek herhangi bir bilgi eksikliğini yada karışıklığı önlemek için göç ve göç çeşitlerinden bahsetmek istiyorum. Göçün kelime anlamı Türk Dil Kurumu'nda 'Ekonomik, toplumsal, siyasi sebeplerle bireylerin veya toplulukların bir ülkeden başka bir ülkeye, bir yerleşim yerinden başka bir yerleşim yerine gitme işi; taşınma, hicret, muhaceret.' olarak tanımlanmakta. Temel olarak göç ikiye ayrılır: Zorunlu göç ve Gönüllü göç. Zorunlu göç Savaş afet, sürgün gibi nedenlerle oluşur bu insanlara 'mülteci' yada 'sığınmacı' denilir. Gönüllü göçler daha rahat yaşam şartları için birey göçe kendisi karar vermektedir ve böyle gerçekleşir. Bunlar düzenli (yasal) göç çatısı altına girmektedir. Düzensiz (yasa dışı, kaçak) göç çatısı da bulunmakta. Düzensiz göç: Ne zaman, nerede, ne yöne oluşacağı kestirilemeyen yasa dışı göçlere düzensiz göç denilir. Bu bireylerin çoğunlukla bir kimliği, sigortası vb yasal olarak o ülkede varlığını kanıtlayan belgeleri yoktur çoğunlukla yasal veya devlerin herhangi bir denetim mekanizması tarafından görünmezdirler.

Türkiye'de Göç ve Türkiye'nin Göç Politikası

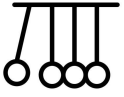
Türkiye göç politikasına geldiğimiz zaman özellikle Arap yarımadasında bulunan göçmenlere 'sığınma' çatısı altında sınırlarını açık tutmuştur. Türkiye'de henüz Amerika Birleşik Devletleri'nde gördüğümüz gibi yoğun bir sınır dışı etme politikası henüz görmemekteyiz. Bunun tam aksine mülteciler ve 'Geçici Koruma Altında' temel olarak Suriyeli bireyler ülkeye alındı. İçişleri Bakanı Sayın Ali Yerlikaya "Ne yazık ki çoğu ülkenin bu sınavı geçemediğine tanık oluyoruz. Türkiye, Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğinde göç yönetiminde insanı merkeze alan ancak kamu güvenliğinden asla taviz vermeyen bir göç politikasını başarıyla hayata geçirmiştir. Türkiye Yüzyılı'nda, 'Güçlü Türkiye' hedefine doğru ilerlerken, göç yönetimi ile ilgili faaliyetlerimiz bizim en güçlü

olduğumuz konulardan birisi haline gelmiş durumda. Türkiye, göç yönetiminde dünyaya model bir ülkedir. Kabine dönemimizde göç yönetimi alanında çok önemli adımlar attık. İnsan hakları ve medeniyet değerlerimizi esas alarak hayata geçirdiğimiz ve düzensiz göçle mücadelemize büyük bir ivme kazandıran mobil göç noktası araçlarımız gibi dünyaya model olan uygulamaları başarıyla hayata geçirdik. Göç yönetiminde diğer ülkelerin merakla ve ilgiyle takip ettiği, danıştığı bir ülke haline geldik." ifadelerini kullanmıştır. Bu ifadelerle maalesef görebiliyoruz ki İçişleri Bakanımız Sayın Ali Yerlikaya yerli işçi ile ilgilenmek, istihdam oranına bakmak yerine ülkemize sığınmaya gelen yaklaşık 2 milyon 329 bin 547 Suriyeli bireyi politik bir göz boyama aracı olarak kullanmakta ülkemizin bu sınavdan ne kadar mükemmel olduğunu göstermek istemekte. Lakin bu açıklamaları gördükten sonra Türkiye'nin Ekim 2025 verilerine göre Orta Doğu uyruklu uluslararası korumaya başvuran vatandaşlara özellikle hemen ikametgah çıkarmakta ve bunun Sayısı tahmini 450.000 kişi ile 600.00 kişi civarı.

Entegrasyon mu, Asimilasyon mu?

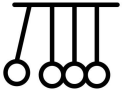
Ülkemize gelen yasal veya yasal olmayan ve burada kalmaya devam eden bireylerin entegrasyonunun beklenmesi ne kadar doğru? Gelen sığınmacıların ben yüksek bir kısmının Türkiye'den çıkmayacağını öngörüyorum çünkü çoğunun Türkiye'den çıkmasında herhangi bir sebep bulunmamakta. Suriye iç savaşı bittiğinden beri ülkesine geri dönen uluslararası koruma altındaki Suriyeli bireyler 9 Aralık 2024 tarihinden beri Türkiye Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı tarafından açıklanan sayı 175 bin 512 kişi. Bu sayı büyük gelebilir ancak ülkemizde 2 milyondan fazla sığınmacı olduğunu düşünürsek o kadarda büyük bir sayı değil. Peki niye geri dönmüyorlar? Çünkü gerek yok. Biz ne kadar yaşam koşullarını Türkiye'nin eleştirisini yapsak da onlar için geri dönecekleri ülke savaştan çıkmış, yönetimi dengesiz ve

güvenilir olmayacaktır. Burada asgari ücretten az çalışmaları ve insan haklarından arındırılan ortamlarda çalışsalar bile Türkiye’de ceplerinde olan az parayla aile kurmaya çalışmaları bile onlar için daha kârlı olacaktır ve buradada işin işine entegrasyon değil de asimilasyon girmekte. Hepimiz biliyoruz 2. Dünya savaşından sonra bir sürü Türk Almanya’nın savaş sonrası işgücünde çalışmak için Almanya’ya göç ettiğini. Bu bireylerin her birinin sigortası, oturma izni ve çalışma izni gibi gerekli belgeler çıkarıldı. Sonrasında ne oldu herkesin beklediği gibi bir Alman Türk entegrasyonu gerçekleşmedi. Türk mahalleleri oluştu ve sonra Türk gettolar oluştu, Türkler kendi kapalı toplumları içinde Türkçe ve Almanca karışık konuştu ve aile büyüklükleri ve daha çok çocuk yaptıkları içinde rahat bir şekilde günümüze kadar yaşamlarını alman toplumundan asimile olmuş halde devam ettiriyorlar. Benim hedefim herhangi bir ırkçılık veya Suriye Türk bölücülüğü yapmak değil ancak Suriyeli toplum beraber yaşamaya Türkçe konuşmamaya yada en önemlisi doğurganlık oranları bizden yüksek olursa tanıdık bir hikaye bu sefer bizim kapımızı çalabilir.

Avrupa Birliği ve Türkiye Politikası

Avrupa Birliği sığınmacılar ile ilgili birçok önemli gelişme katettiğini söylemektedir. Göç ve Sığınma Paktı 10 Nisan 2024’te teklif edilmiş 1 ay dört gün sonrada kabul edilmiştir ayrıca Avrupa Komisyonu Temmuz 2024’te Göç ve Sığınma Paktı için Ortak Uygulama Planı yayınlamıştır. Avrupa Birliği topraklarına yaklaşık 4.4 milyon Ukraynalı kabul ederken Suriyeli vatandaşların kabul edilmesinde tereddütte bulunuyorlar. Suriye iç savaşında yaklaşık 5.6 milyon Suriyeli ülkeden kaçmış bunların en fazlasını Türkiye konaklamış en fazla 3.1 milyon kişi konaklarken diğer Avrupa ülkeleri Türkiye’nin yanından bile geçmemektedir. Benim naçizane görüşüm Avrupa birliği Türkiye'yi kendine bir kapı olarak kullanmakta. Ortadoğu’dan gelen Mühendis, Doktor meslek gruplarında çalışma potansiyeli

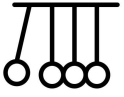
olan mültecileri pazarda portakal seçer gibi sepetten alırken geri kalan mültecileri kültüründen uzak tutmaya çalışmakta.

İşgücü

2018 Aralık ayında yazılan bir rapora göre Friedberg'in 2001 yılında Sovyetler Birliği sonrasında İsrail'e gelen bireylerin eğitilmiş olmasından kaynaklı işgücüne pozitif katkıda bulunduğunu söylemesinin aksine Türkiye'de bu durumun tam aksi olduğunu söylemekte. Ben bu tespite çok içten katılıyorum çünkü Suriye'den gelen mültecilerin çoğu eğitimsiz bireyler. Mavi yala sektöründe yada bizim köylümüz ile karşı karşıya gelebileceği işleri yapabilme durumunda olan işçiler ve bu bizim ne işgücüne yardımcı nede demografik grafiğimize yardımcı olacaktır aksine Türk işçisi çok ciddi zarar görecektir. İş veren asgari ücretin altında çalıştırabileceği biri varken bireyi işçi haklarını hiç umursamadan yabancı uyruklu vatandaşı tercih edecektir çünkü kârını arttırabilmiş olacaktır kendisi. Türkiye vatandaşına gerekli olan sigortayı, vermesi gereken asgari ücreti gibi etkenler olmayacağı için seçim çok net. Ayrıca özellikle hayvancılıkla uğraşan şehirlerde Suriyelilerin grup halinde dolaşması işveren için o kadar elverişli hale getiriyor durumu. Türk işçisinin korunması için meclise yeni bir yasa tasarısı gerekli yoksa Türk işçisi zorlanmaya devam edecektir.

Göçün Sosyal Etkileri

Peki bu göç bizi nasıl etkiliyor? İlk olarak suç. TÜİK, Anadolu Ajansı ve diğer türlü türlü kaynaklar 2022-2024 yılları arasında Türkiye'deki mültecilerin karıştığı suç oranını %1,46 olarak açıklasa da toplumda ve hatta dünyada mültecilerin özellikle orta doğu bölgesinden gelenlerin daha çok suça karıştığı düşünülmekte. Vatandaşın sokağa çıkarken bir grup Suriyeli genç erkek görmesi onu rahatsız edebilir. Bu ırkçılık değildir lakin bizim

kültürlerimiz farklıdır. Kültürünü dolayısıyla nasıl hareket edeceğini bilemediğin bir grup insandan çekinmek son derece normaldir, artacak olan kutuplaşma ve gruplaşma sadece bunu arttıracaktır. Kendi vatandaşın güvenli hissetmediği yerde turistin güvenli hissetmesini beklersek naiflik olur. İstanbul genelinde konuşacaksak İstanbul son birkaç yıldır dünyada en çok ziyaret edilen şehir ve turizminde bir yavaşlama görmüyoruz ancak Almanya'daki olduğu gibi ghetto gibi oluşumlar var olursa kendi naçizane düşüncemin burada bir düşünüş gerçekleşebileceği den yanadır.

Kaynakça

Wikimedia Foundation. (n.d.). *İnsan göçü*. Wikipedia.

https://tr.wikipedia.org/wiki/%C4%B0nsan_g%C3%B6%C3%A7%C3%BC#G%C3%B6%C3%A7_t%C3%BCrleri

Bakanlığı, T. C. İ. (2025, April 14). *T.C. İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Başkanlığı*. T.C.

İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Başkanlığı.

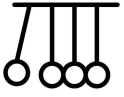
<https://www.goc.gov.tr/icisleri-bakani-ali-yerlikaya-turkiye-goc-yonetiminde-dunyaya-model-ulk-merkezicerik>

UNHCR. (n.d.). *Situation syria regional refugee response*. UNHCR Data Portal.

<https://data.unhcr.org/en/situations/syria/location/113>

Ceritoglu, E., Yunculer, H. B. G., Torun, H., & Tumen, S. (2017, June 13). *The impact of Syrian refugees on Natives' labor market outcomes in Turkey: Evidence from a quasi-experimental design - IZA Journal of labor policy*. SpringerLink.

<https://link.springer.com/article/10.1186/s40173-017-0082-4>

Aksu, E., Erzan, R., & Kirdar, M. G. (2018). The Impact of Mass Migration of Syrians on the Turkish Labor Market. IZA Discussion Paper, 12050.

Türkiye'nin Aylık Göç Trendleri-Ağustos 2025. Türkiye'nin Aylık Göç trendleri-ağustos 2025 – Göç Araştırmaları Vakfı. (n.d.).

<https://gocvakfi.org/turkiyenin-aylik-goc-trendleri-agustos-2025/>

Bakanlığı, T. C. İ. (n.d.). *Geçici Korumamız Altındaki Suriyeliler*. T.C. İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Başkanlığı. <https://www.goc.gov.tr/gecici-korumamiz-altindaki-suriyeliler>

Medya / Tüm Haberler / Avrupa Birliği Bakanlığı türkiye'nin ab'nin geleceğine Katkılarını Sivil Toplum temsilcileri ile Birlikte Berlin'De Değerlendirdi. Avrupa Birliği Bakanlığı Türkiye'nin AB'nin Geleceğine Katkılarını Sivil Toplum Temsilcileri ile Birlikte Berlin'de Değerlendirdi. (n.d.).

https://www.ab.gov.tr/avrupa-birligi-bakanligi-turkiyenin-abnin-gelecegine-katkilarini-sivil-toplum-temsilcileri-ile-birlikte-berlinde-degerle_50507.html

Asylum report 2025: Executive summary - EUAA. (n.d.-a).

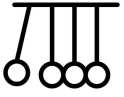
https://euaa.europa.eu/sites/default/files/publications/2025-06/2025_Asylum_Report_Executive_Summary_EN.pdf

Quarterly migration report | displacement tracking matrix. (n.d.-b).

<https://dtm.iom.int/report-product-series/quarterly-migration-report>

BBC. (n.d.). *Ab Sığınma ve Göç Anlaşması: Neler öngörüyor, türkiye'yi Nasıl etkileyebilir?*

BBC News Türkçe. <https://www.bbc.com/turkce/articles/cj7mmpx10gno>

Türkiye-Ab Arasında 18 mart'ta Varılan Mutabakata ilişkin Soru-Cevaplar / T.C. Dışışleri Bakanlığı. (n.d.).

https://www.mfa.gov.tr/turkiye-ab-arasinda-18-mart_ta-varilan-mutabakata-iliskin-soru-cevaplar.tr.mfa

Pact on migration and asylum. Migration and Home Affairs. (n.d.).

https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/migration-and-asylum/pact-migration-and-asylum_en